

MINISTER INFRASTRUKTURY

Warszawa, dnia 26 marca 2021 r.

Znak sprawy: GM-DGWiZS-6.054.29.2021.WP

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na interpelację nr 20245 Posła na Sejm RP, Pana Krzysztofa Gawkowskiego z dnia 24 lutego 2021 r., w sprawie Zalewu Koronowskiego, przekazuję poniższe informacje.

1. Kto jest właścicielem gruntu dna Zalewu Koronowskiego?

Zalew Koronowski (dalej zwany zbiornikiem) położony jest w dolnym odcinku rzeki Brdy, w województwie kujawsko-pomorskim, w pobliżu Koronowa, od którego przyjął swoją nazwę. Rozciąga się on od ujścia rzeki Kamionki do hydroelektrowni w Samociążku. Tworzą go spiętrzone zaporą w Pieczyskach wody rzeki Brdy, które stanowią własność Skarbu Państwa będące we władaniu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, dalej: „PGW WP”.

Po spiętrzeniu wód rzeki Brdy na potrzeby Przedsiębiorstwa Państwowego Elektrownia Koronowo w Budowie (budowa trwała od 1956 r. do 1961 r.) grunty poza korytem rzeki należały do Zakładu Energetycznego Okręgu Północnego. Po kolejnych przekształceniach, aktem notarialnym z dnia 29 sierpnia 2000 r. wydzielono część majątku Zakładu Energetycznego Bydgoszcz (budowle i budynki związane z produkcją energii elektrycznej - jazy, zapory, elektrownie itp. oraz część gruntów, na których te obiekty są zlokalizowane) i utworzono przedsiębiorstwo Elektrownie Wodne Sp. z o.o., w skład którego weszła m.in. Elektrownia Wodna Koronowo. Od tego momentu grunty Zalewu Koronowskiego (bez koryta rzeki Brdy) pozostawały poza władztwem przedsiębiorstwa Elektrownie Wodne Sp. z o.o., które aktem notarialnym z dnia 31 grudnia 2013 r. stało się częścią przedsiębiorstwa ENEA Wytwarzanie S.A., a obecnie ENEA Wytwarzanie sp. z o.o.

Zalew Koronowski położony jest w granicach Koronowskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego oraz stanowi fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym, utworzonego jako element sieci ekologicznej ECONET – Polska. Pełni on funkcję energetyczną, wykorzystując w elektrowni wodnej „Samociążek” zasoby zmagazynowanej wody, oraz rekreacyjną. Zatem celem budowy ww. urządzenia nie była ochrona przeciwpowodziowa przyległych terenów, a jedynie produkcja energii elektrycznej.

W Gminnym Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Koronowo na lata 2004-2007 przy opisie charakterystyki i oceny stanu aktualnego wód powierzchniowych (Rozdz. 4 Gospodarka Wodno-ściekowa pkt 4.1) wskazano wg danych Ośrodka Technicznej Kontroli Zapór, iż właścicielem Zbiornika Koronowskiego jest ZE Bydgoszcz. Powyższe potwierdza również fakt, że to ZE Bydgoszcz S.A. w Bydgoszczy w 2000 roku wystąpił z wnioskiem o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na piętrzenie, magazynowanie wód i pobór wody – w efekcie czego w 2001 roku została wydana decyzja na rzecz Elektrowni Wodnych Sp. z o.o. Samociążek (następnie uchylona i przekazana do ponownego rozpoznania – ostatecznie decyzję wydano w 2003 roku i obowiązuje ona do 2030 roku).

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku stoi na stanowisku, że żadne urządzenie związane z Zalewem Koronowskim, a także sam Zalew nie jest i nie był w administracji (zasobach) PGW WP, ani jego poprzedników prawnych. Stąd nie ma podstaw uzasadniających twierdzenia jakoby Skarb Państwa – PGW

WP był kiedykolwiek właścicielem gruntów pod obecnym zbiornikiem. Grunt pod urządzeniem wodnym jakim jest czasza sztucznego zbiornika wodnego, zalana w wyniku piętrzenia, nie jest gruntem pokrytym wodą powierzchniową płynącą w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2020 r. poz. 310, z późn. zm.), pomimo iż wody w tych urządzeniach spełniają kryteria art. 22 ww. ustawy. Stąd nie można przyjąć, że Skarb Państwa reprezentowany przez PGW WP jest właścicielem ww. gruntu.

2. Jeżeli stan właścicielski dna Zalewu Koronowskiego nie jest znany to jakie kroki podejmie Ministerstwo w celu wyjaśnienia sprawy oraz kiedy można spodziewać się ustalenia właściciela lub właścicieli gruntów dna Zalewu Koronowskiego?

Aktualnie podmiot Enea Wytwarzanie sp. z o.o. nie przyznaje się do przejęcia gruntów po podziale Zakładu Energetycznego Okręgu Północnego, jak wyjaśniono w punkcie 1. Wszelkie kwestie dotyczące regulowania stanu prawnego gruntów ewentualnie zainteresowani kierują do Starosty Bydgoskiego oraz Wojewody Kujawsko – Pomorskiego. Sprawy dotyczące uzgodnień kolizji powyższych nieruchomości z infrastrukturą uzgadniane są przez Starostę Bydgoskiego (przykład: uzgodnienie przejścia kablem ORANGE pod Kanałem Lateralnym). Obecnie powyższe grunty pozostają we władaniu Skarbu Państwa, którego reprezentantem jest Starosta Bydgoski.

3. Kto jest odpowiedzialny za wody stojące Zalewu Koronowskiego?

Zbiornik Koronowski powstał na potrzeby energetycznego wykorzystania wody przez elektrownię wodną Koronowo – zgodnie z pozwoleniem wodnoprawne WSiR-III-6911/3/03/03 z dnia 6 listopada 2003 r. obowiązującym do dnia 31 grudnia 2030 r.

Zgodnie z zapisami powyższej decyzji w punkcie IV podpunkt 2 uprawniony będzie utrzymywać Zbiornik Koronowski i koryto rzeki Brdy w zasięgu cofki wywołanej piętrzeniem wody do km 78+000, tj. 0,750 km powyżej mostu w miejscowości Piła Młyn oraz „martwe koryto rzeki Brdy” od stopnia w Pieczyskach do jazu Okole. Zgodnie zaś z punktem IV podpunktem 4 ww. decyzji uprawniony jest odpowiedzialny za utrzymanie w „martwym korycie Brdy” przepływu nienaruszalnego, a ponadto jest zobowiązany do okresowego płukania „martwego koryta” z wydatkiem 15m³/s i czasie 7,2 h zapewniającym pełną wymianę wody na odcinku od zapory w Pieczyskach do jazu Okole. Zabieg ten powinien być wykonywany po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby przez zarząd miasta Koronowo oraz po uzgodnieniu jego terminu z kierownictwem komunalnego ujęcia wody z rzeki Brdy „Czyżkówko” w Bydgoszczy.

Reasumując, zakład dysponujący pozwoleniem wodnoprawnym, tj. Elektrownie Wodne Sp. z o.o. Samociążek (obecnie ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.), zobowiązany jest do wykonania robót lub ponoszenia kosztów utrzymania wód rzeki Brdy na górnym stanowisku stopnia wodnego, tj. na odcinku Zbiornika Smukała wraz z tym zbiornikiem do stopnia wodnego Tryszczyn oraz na długości 6 km poniżej zbiornika.

W związku z faktem, iż omawiany zbiornik wodny powstał na potrzeby elektrowni wodnej, powinien on znajdować się we władaniu właściciela zapory – ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. W przypadku urządzeń wodnych położonych na gruntach pokrytych wodami powierzchniowymi płynącymi, Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 16 stycznia 2009 r. (II OSK 1874/07) przedstawił pogląd, że *„własność wody nie przekłada się automatycznie na własność urządzeń wodnych, bowiem przepisy Prawa wodnego nie stoją na przeszkodzie, aby kto inny był właścicielem wody, a kto inny właścicielem urządzeń wodnych. W przypadku własności wód przepisy Prawa wodnego mają charakter legis specialis (prawo szczególne) i wątpliwe jest, czy wszystkie zasady wynikające z prawa cywilnego można wprost przenosić na płaszczyznę regulacji Prawa wodnego”*.

Wobec powyższego jednostka dokonująca spiętrzenia (lub jego następca prawny) ma pełną możliwość korzystania z gruntów zgodnie z przepisami ustawy Kodeks cywilny i to ta jednostka powinna uregulować stan prawny gruntów pod wodą.

4. Jaki jest stan techniczny zapory wodnej w Pieczyskach i jaki był zakres jej modernizacji w ubiegłym roku?

Szczegółowych informacji w tym zakresie może udzielić wyłącznie obecny zarządca zapory wodnej w Pieczyskach – spółka ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.

Zgodnie z art. 188 ust. 6 ustawy Prawo wodne właściciel urządzenia wodnego ma za zadanie zapewnić obsługę, bezpieczeństwo oraz właściwe funkcjonowanie urządzenia, a w przypadku urządzenia o wysokości piętrzenia powyżej 1 m i przepływie średnim rocznym (SSQ) powyżej 1,0 m³/s - również prowadzenie dziennika gospodarowania wodą (art. 189 ustawy Prawo wodne). Prowadzenie dziennika nie jest konieczne w przypadku budowli piętrzącej o stałym progu bez możliwości sterowania odpływem lub wyposażonej w samoczynne upusty.

Zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy Prawo wodne utrzymywanie urządzeń wodnych należy do ich właścicieli i polega na eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji. Stąd to następca prawny Zakładów Energetycznych Bydgoszcz jest odpowiedzialny za utrzymanie ww. urządzenia wodnego.

5. Jakie czynności zostaną podjęte w celu poprawy stanu rzeki Brdy na odcinku miejskim w Koronowie oraz czy możliwe jest regularne, np. cotygodniowe, płukanie koryta tego odcinka rzeki?

Zgodnie z wyjaśnieniami z punktu 3, w pozwoleniu wodnoprawnym WSiR-III-6911/3/03/03 z dnia 6 listopada 2003 r. obowiązującym do dnia 31 grudnia 2030 r., zobowiązano zakład - Elektrownie Wodne Sp. z o.o. Samociążek (obecnie ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.) między innymi do „okresowego płukania martwego koryta” z wydatkiem 15 m³/s i czasie 7,2 h zapewniającym pełną wymianę wody na odcinku od zapory w Pieczyskach do jazu Okole. Zabieg ten będzie wykonywany po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby przez zarząd miasta Koronowo oraz uzgodnieniu jego terminu z kierownictwem komunalnego ujęcia wody z rzeki Brdy „Czyżkówko” w Bydgoszczy”.

Z informacji uzyskanych z ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. wynika, że czynności te wykonywane są dwukrotnie w ciągu roku.

Dodatkowo informuję, że do organów Inspekcji Ochrony Środowiska nie były zgłaszane skargi i wnioski o podjęcie interwencji w sprawie nieprawidłowości związanych z odprowadzaniem ścieków do jednolitej części wód powierzchniowych o nazwie „Stare Koryto Brdy” w Koronowie.

Ponadto, na ww. cieku punkt pomiarowo-kontrolny wyznaczony dla badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska znajduje się na zamknięciu JCWP, tj. poniżej zrzutu ścieków z oczyszczalni komunalnej w Komorowie, w związku z czym nie jest on reprezentatywny do oceny wpływu zanieczyszczeń na odcinku miejskim w Koronowie.

Z wyrazami szacunku,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Andrzej Bittel

Sekretarz Stanu